UNESCO FIETS-TOCHT

LUXEMBOURG-CITY

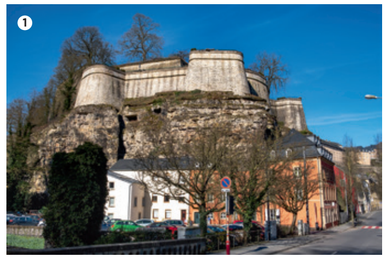

1 *Citadel op Saint-Esprit Plateau*
2 *Pétrusse-park*
3 *Park van de hoge stad*
4 *Stedelijke wallen, Corniche*

© Vic Fischbach

LE GOUVERNEMENT
DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG
Ministère de la Culture

VILLE DE LUXEMBOURG

Organisation des Nations Unies pour l'éducation, la science et la culture

Commission luxembourgeoise pour la coopération avec l'UNESCO

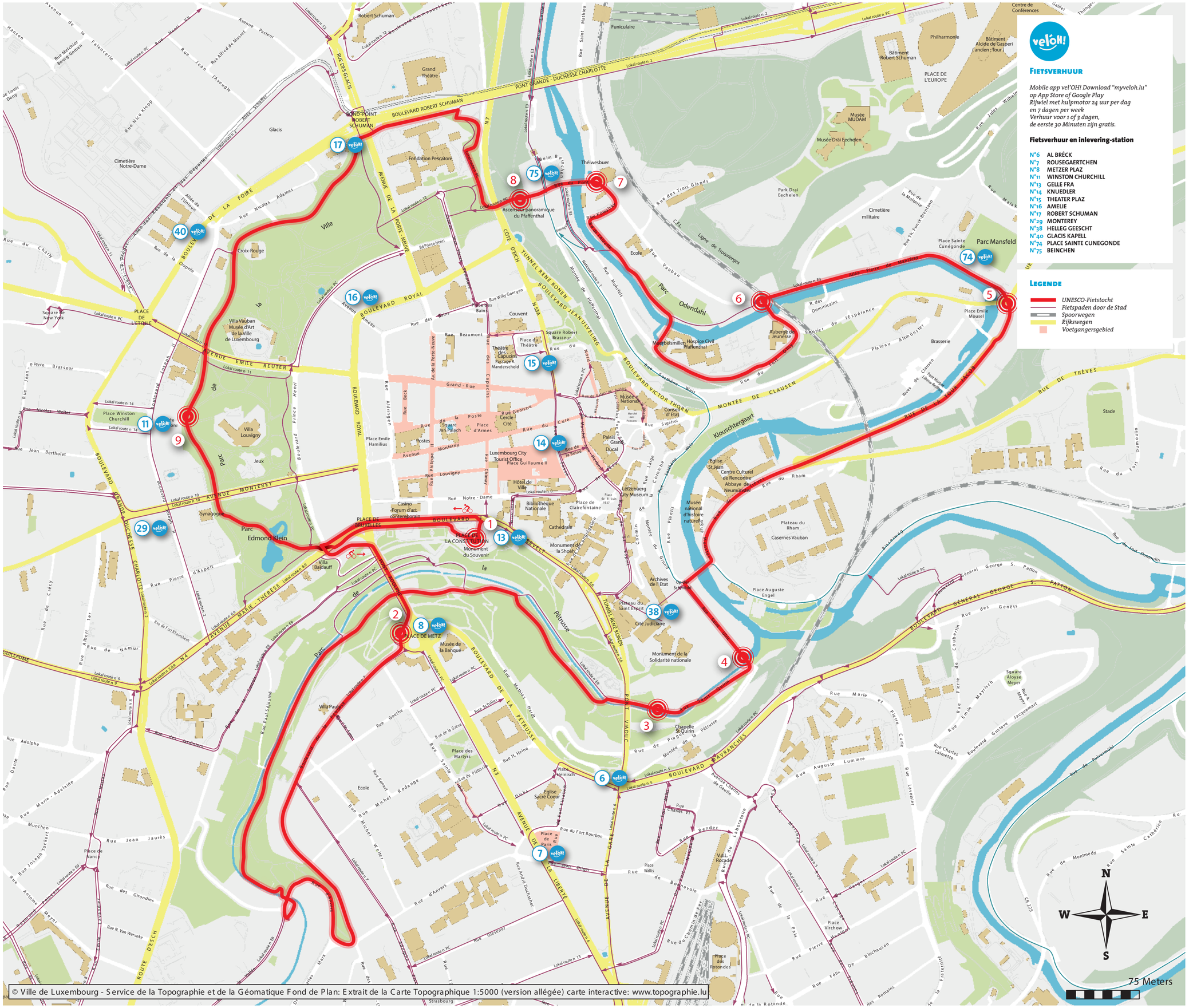
Fietsverhuur
Mobile app vel'OH! Download "myveloh.lu" op App Store of Google Play
Rijwiel met hulpmotor 24 uur per dag en 7 dagen per week
Verhuur voor 1 of 3 dagen, de eerste 30 Minuten zijn gratis.
Fietsverhuur en inlevering-station
N°6 AL BRÉCK
N°7 ROUSEGAERTCHEN
N°8 METZER PLAZ
N°11 WINSTON CHURCHILL
N°13 GELLE FRA
N°14 KNUEDLER
N°15 THEATER PLAZ
N°16 AMELIE
N°17 ROBERT SCHUMAN
N°29 MONTEREY
N°38 HELLEG GEESCHT
N°40 GLACIS KAPELL
N°74 PLACE SAINTE CUNEGONDE
N°75 BEINCHEN
Legende
UNESCO-Fietstocht
Fietspaden door de Stad
Spoorwegen
Rijkswegen
Voetgangersgebied
Parc Odendahl
Parc Mansfeld
Parc Edmond Klein
Parc de la Haute Ville
Pétrusse
Kloushtergaart
Place de Metz
Place Sainte Cunégonde
Place Winston Churchill
Place Emile Mousel
Place de la Constitution
Place de Paris
Place des Rotondes
Place Auguste Engel
Place Virchow
Place des Martyrs
Place Wallis
Place de Nancy
Place Emile Hamilius
Place Guillaume II
Place du Théâtre
Place de Clairefontaine
Place Dr Henri Koch
Place Steinisch
Place Virchow
Place des Rotondes
Place Auguste Engel
Place Sainte Cunégonde
Place Emile Mousel
Place Wallis
Place Winston Churchill
Place des Martyrs
Place de Nancy
Place de Paris
Place Steinisch
Place de Metz
Place de la Constitution
Place du Théâtre
Place de Clairefontaine
Place Guillaume II
Place Emile Hamilius
Place des Rotondes
Place Virchow

UNESCO Fietstocht

Sinds 1994 behoren de vestingwerken van de stad Luxemburg en haar oude wijken tot het cultureel werelderfgoed van UNESCO.

Dankzij de UNESCO-wandel- of fietstochten is het mogelijk om Luxemburg en haar mooiste bezienswaardigheden en attracties in 1,5 uur te ontdekken (lengte van de fietstocht 9,5 km, 2,5 km voor de wandelpad).

Volgens de criteria van UNESCO biedt de site Luxemburg een uitstekend voorbeeld van een bouwstijl en van een architecturaal of technologisch geheel, evenals een landschap dat periodes markeert die tekenend waren de geschiedenis. *"De oude wijken en de vestingwerken van de stad Luxemburg getuigen van indrukwekkende overblijfselen van de oude stad, in een boeiende natuurlijke omgeving. Luxemburg, dat in 963 werd gesticht, heeft eeuwenlang een belangrijke rol gespeeld in de Europese geschiedenis"* (18e zitting van de Commissie voor werelderfgoed, van 12 tot 17 december 1994 in Phuket).

1) Place de la Constitution en boulevard F.D. Roosevelt

De Place de la Constitution bevindt zich op het platform van het Beck-bastion, gebouwd in 1644 en heraangelegd in 1685 door Sébastien Le Prestre de Vauban, architect en militair ingenieur onder Lodewijk XIV. Dankzij een bezoek aan de Pétrusse-kazematten is het mogelijk via een moderne scenografie een deel van de ondergrondse militaire gangen te ontdekken.

Het plein biedt een uitzonderlijk uitzicht over de groene Pétrusse-vallei, de Groothertog Adolfbrug en het Bourbon-plateau.

Gëlle Fra
Het standbeeld Gëlle Fra (letterlijk gouden vrouw) is het werk van de Luxemburgse beeldhouwer Claus Cito. Het werd in 1923 opgericht ter nagedachtenis van de Luxemburgers die tijdens de Eerste Wereldoorlog onder de Franse vlag dienden. De nazibezetter vernielde het beeld in 1940, maar in 1984 werd het monument in oorspronkelijke staat hersteld. Het standbeeld van Nike staat boven een obelisk van 21 m.

De Onze-Lieve-Vrouwe-kathedraal van Luxemburg werd in 1613 gebouwd als jezuïetenkerk. De kerk is een opmerkelijk voorbeeld van late gotiek, met diverse elementen en ornamenten in renaissancestijl.

In 1794 kreeg de kerk het beeld van Maria Troosteres der Bedroefden, de patroonheilige van de stad Luxemburg sinds 1666 en van het land sinds 1678. In 1870 verhief paus Pius IX de kerk tot kathedraal. Tussen 1935 en 1938 werd de kathedraal aan de zuidelijke kant uitgebreid. In de crypte bevinden zich de graven van de bisschoppen van Luxemburg, de graven van de groothertogelijke familie, evenals het graf van graaf Jan de Blinde die in 1346 stierf in de slag bij Crécy.

De gebouwen naast de kathedraal, die uitkijken op Place de la Constitution, dienden ooit als school voor het jezuïetenklooster. In de 19e eeuw werd dit het groothertogelijk atheneum. Van 1973 tot 2019 was de Nationale Bibliotheek gevestigd in het gebouw van het vroegere college. Op het binnenplein van de kathedraal, op de plek van de eerste synagoge van Luxemburg, staat het monument dat in 2018 werd opgericht ter nagedachtenis aan de slachtoffers van de Shoah in Luxemburg. Het is een werk van Shelomo Selinger, een Frans-Israëlische beeldhouwer, zelf ook een slachtoffer van de Shoah.

Richting de Groothertog Adolfbrug biedt het Casino Luxemburg - Forum voor hedendaagse kunst tentoonstellingen over hedendaagse kunst aan de hand van een internationaal programma, voornamelijk gebaseerd op de werken van een jonge generatie kunstenaars. Het centrum voor kunst herbergt openbare ruimtes voor divers gebruik en uiteenlopende bestemmingen, van hedendaagse kunst tot een gezellige ontmoetingsplek. Het Forum is gevestigd in het vroegere Casino bourgeois (1880) waar de Hongaarse componist Franz Liszt in 1886 zijn laatste recital gaf. Het Casino deed dienst als Europese zetel voor de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal van 1959 tot 1990.

2) Groothertog Adolfbrug, Place de Metz en Villa Pauly

De toegang tot de Adolfsbrug wordt aangeduid met een kilometerpaal van de weg van de Vrijheid. Over een lengte van 1446 km herinnert deze weg aan de overwinning van de geallieerden en de bevrijding van Frankrijk, België en Luxemburg aan het einde van de Tweede Wereldoorlog. De weg volgt de route van het 3e Amerikaanse leger onder leiding van generaal George S.Patton.

De Adolfsbrug is een symbool voor Luxemburg, aangezien de brug het Luxemburgse zandsteen als traditioneel streekmateriaal combineert met en betongranulaat en het brugdek uit ijzerbeton. Dit waren de nieuwe bouwmaterialen die door de Luxemburgse staalbouw werden geproduceerd. Deze brug, gebouwd tussen 1900 en 1903 naar het ontwerp van ingenieur Paul Séjourné, onderscheidt zich van het viaduct met 24 bogen, dat was gebouwd ten tijde van de vesting Luxemburg, door de twee parallelle bogen van gehouwen steen. Indertijd was deze brug dan ook de grootste stenen boogbrug ter wereld (84,55m). In 2017 kregen fietsers en voetgangers een eigen hangbrug onder het brugdek. Een rit over deze hangbrug biedt een unieke kijk op dit bouwkundige kunststuk.

Bij het verlaten van de voetgangersbrug, aan de rechterkant, bevindt zich het monument 'vredesboom' dat in 2018 werd opgericht ter ere van het 50-jarig bestaan van het korps van de vrijwilligers van het leger en van het 175-jarig bestaan van de groothertogelijke militaire muziek. Het is een werk van Hedva Ser, kunstenares van de UNESCO voor de vrede. Zij maakt kunstwerken die de dialoog tussen de culturen en maatschappelijke inclusie bevorderen.

Place de Metz wordt gekenmerkt door de zetel in neorenaissance stijl en met de veelhoekige toren van de Banque et Caisse d'Épargne de l'État (1911, architect Jean-Pierre Koenig). Het Musée de la Banque dat in de vroegere hal met de loketten is gevestigd, vertelt de 150-jarige geschiedenis van Luxemburg als financieel centrum. Aan de rechterkant bevindt zich het gebouw van de vroegere directie van de spoorwegen Guillaume Luxembourg (1913, Joseph Jüsgen). Tijdens de bevrijding van Luxemburg (1944-1945) had generaal Omar Bradley, opperbevelhebber van de 12e US Army Group, hier zijn hoofdkwartier gevestigd. De Europese roeping van het Groothertogdom, waarvan de oorsprong teruggaat tot het interbellum, wordt na de Tweede Wereldoorlog bevestigd wanneer de hoofdzetel van de Europese Gemeenschap van Kolen en Staal in Luxemburg-stad wordt gevestigd. De Hoge Autoriteit van de EGKS begon haar taken op 10 augustus 1952 in het voormalige gebouw van de spoorwegdirectie. Tegenwoordig is in het gebouw de Luxemburgse bank "Banque et Caisse d'Épargne de l'État" gevestigd.

Villa Pauly, op nr. 57 aan de Boulevard de la Pétrusse, draagt de naam van haar eerste eigenaar dr. Norbert Pauly. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was dit het hoofdkwartier van de Gestapo. Het gebouw houdt de herinnering levend aan de meer dan 2000 mensen die hier werden ondervraagd, en hierbij veelal werden gemarteld. Herdenkingsplakkaten zorgen ervoor dat de voorbijganger zich bewust is van de 'op deze plek gemartelde verzetslieden' evenals 'patriotten die onder de nazi-terreur in dit gebouw hebben geleden voor vrijheid en vaderland'. Een ander herdenkingsplakkaat herinnert er tevens aan dat op deze plek vanaf 1941 de deportaties van de Joden uit Luxemburg werden georganiseerd: 1300 kinderen, vrouwen en mannen zijn omgekomen in de (gruwelen van de) Shoah. Voor de Tweede Wereldoorlog bevond zich de joodse school in het huis aan de nr 74 du Bd. la Petrusse.

3) Parc de la Pétrusse en Saint-Quirin-kapel

Het Pétrusse-park, een ontwerp van de Franse landschapsarchitect Edouard André (1840-1911) en uitgevoerd in de romantische stijl van eind 19e eeuw, verenigt rotsformaties, oude overblijfselen van bastions en versterkingen en een ingebedde indeling tot een harmonisch geheel. Het park is een groene corridor tussen de hooggelegen delen van the stad. De oplettende fietser zal de informatieborden zien die werden geplaatst door het Nationaal museum voor natuur geschiedenis, met daarop informatie over de geologie van de rotsen. De vroegere zuidgeoriënteerde terrastuinen van de groentetelers van de stad zijn aangeduid als historisch monument. De fietsroute gaat verder langs de Beck-Jost-onderwal, de Pétrusse-ravelijn, de bastions Beck (27 m hoog) en Louis, gebouwd onder bescherming van militair ingenieur Sébastien le Prestre de Vauban (1633-1707), evenals de overblijfselen van de vroegere Bourbon-sluis uit de 18e eeuw. De Saint-Quirin-kapel die in de rots is uitgehouwen heeft een gevel die dateert uit de 14e eeuw. De kapel is een van de oudste religieuze plaatsen van de stad. Het Skatepark werd in 2016 geopend, op initiatief van de stad Luxemburg. Het viaduct, ook wel La Passerelle of Al Brëck (oude brug) genoemd, is een ontwerp van de ingenieurs Népomucène Achille Grenier en Auguste Letellier en werd gebouwd tussen 1859 en1861. Het moest een verbinding vormen tussen het treinstation en de stad, die toen nog versterkt was. Het viaduct werd in 1958 en 2018 uitgebreid.

Verdrag van Londen
Het Verdrag van Londen van 11 mei 1867, ondertekend door de grote Europese mogendheden van die tijd, verklaarde het Groothertogdom Luxemburg neutraal. Om deze neutraliteit te garanderen moesten de vestingwerken van de stad Luxemburg, dat werd gezien als het Gibraltar van het noorden, worden ontmanteld om nooit meer te worden opgebouwd. Het garnizoen van ca 4000 soldaten dat tot de vroegere Duitse Confederatie behoorde en in de stad was gestationeerd, moest vertrekken. Ondergronds is nog 23 km aan kazematten en tunnels aanwezig. Een bezoek aan de torens van de 3e omwalling is onderdeel van de Wenceslaus-route, en een Vauban-parcours is speciaal gewijd aan de bouwwerken en kazernes van deze grote ingenieur.

4) Grund

De route komt langs de minigolfbaan en de miniatuurtrein, en gaat dan naar de wijk Stadtgrund. De muurzijde bij de ingang van de wijk is een overblijfsel van de vroegere omwallingen (14e eeuw) vlak bij de Poort van Thionville, die er nu niet meer is. Op het hoger gelegen gedeelte bevindt zich een uitkijktoren van het vroegere fort Verlorenkost. Op nr. 27 van Rue St. Ulrich werd Eugène Ruppert geboren, de Luxemburgse vader van de moderne Chinese staalindustrie. Hij had in China leiding gegeven aan de Iron & Steel Works van Han Yang (1894-1911) met 26.000 werknemers. De overblijfselen van de vroegere sluis van Grund (nu met belvedère) herinneren aan een verdedigingsmiddel van de vroegere vesting, gelukkig nooit ten behoeve van de verdediging van de plaats. Dankzij de sluis, een ontwerp van ingenieur de Beauffe, was het mogelijk om bij een aanval de Alzette- en Pétrussevalleien onder water te zetten die boven de wijk Grund gelegen waren. Plakkaten op de gevel van huis nr. 14 herinneren aan de ernstige overstromingen van 1756 en 1806. Het lange gebouw aan de voet van de stad dateert uit 1809 en diende tot 1869 als gevangenis. Ertegenover, vlak bij de brug, herinnert een gedenkplaat aan de geboorte van graaf Jean Aldringen (1588-1634), commandant van het keizerlijke leger tijdens de Dertigjarige Oorlog. Stadtgrund, gelegen op de oevers van de Alzette, was een van de eerste bevolkte wijken van de stad Luxemburg voor de 10e eeuw. Hier woonden voornamelijk ambachtslieden, zoals brouwers en leerlooiers, die voor hun beroep het water van de Alzette nodig hadden. Verder woonden er ook handelaren. De wijk maakt deel uit van de bufferzone van de UNESCO. De fietsroute van het centrum PC1 afkomstig van Hespérange gaat door Grund heen en maakt een lus rondom de stad Luxemburg met een vertakking naar PC2 op het Kirchberg-plateau.

Stadtgrund herbergt tevens het Nationaal museum voor natuur geschiedenis dat in het vroegere hospice van de stad (14e eeuw) is gevestigd. Het werd in de 19e eeuw omgebouwd tot vrouwengevangenis. In 1996 werd hier het museum gevestigd. De vroegere benedictijner abdij van Neumünster, gebouwd in 1606 en na de Franse revolutie seculier gemaakt, deed dienst als kazerne en daarna als mannengevangenis. Sinds 2004 is hier het Cultureel ontmoetingscentrum Abdij van Neumünster (neimënster) gevestigd. De vroegere kloosterkerk, opgedragen aan Sint-Jan, werd in dezelfde tijd gebouwd als de abdij. Het huidige uiterlijk van de kerk dateert uit de jaren 1688 en 1705. De inrichting van de kerk is zeer rijk, in barokke stijl, met een orgel uit 1710 (historisch monument) evenals een Zwarte Madonna uit de 14e eeuw, voorwerp van verering tijdens pelgrimstochten.

De Rue de Trèves gaat omhoog richting het Rham-plateau met de kazernes die door Vauban werden gebouwd (na 1685) en door de Pruisen (1862). Voor deze plek bevinden zich 6 wachttorens en de vroegere Dënselspuert-poort, ook wel Jacobspoort genoemd, die onderdeel was van de Wenceslaus-omwalling uit de 14e eeuw. Deze plek biedt een prachtig uitzicht over de hoge stad en de wijk Grund.

5) Clausen en kasteel "La Fontaine »

Bij de splitsing van de Rue de la Tour Jacob, doorkruist de route de plek van de vroegere Trèves-poort (1590), aangeduid door een recente brug die deel is van het pad dat langs de Wenceslaus-omwalling leidt. De fietsroute daalt af in de richting van Clausen, de brouwerswijk van de stad sinds de stichting van de abdij van Münster in 1083. De vroegere industriële site van brouwerij "Mousel" is vandaag een populaire uitgaansplek, Rives de Clausen genoemd.

De fietsroute gaat langs een van de poorten die bewaard zijn gebleven en toegang gaven tot de tuinen van het vroegere kasteel "La Fontaine" van graaf Peter Ernst van Mansfeld (1517-1604), gouverneur van het hertogdom Luxemburg. Vervolgens gaat de route door een overdekte passage van de oude brouwerij. Nadat hij de nog aanwezige huizen had laten slopen en de resterende bevolking had laten verhuizen, bouwde gouverneur Peter Ernst van Mansfeld in 1563 het renaissancekasteel "La Fontaine". Het publieke tuin "Mansfeld" bevindt zich op de locatie van het terras van de 'bovenste tuinen', en beslaat het grootste deel van de twee voornaamste parken met daarin de groentetuin en het doolhof. Dan zijn er nog de verborgen overblijfselen van het Saint-Pierre-bekken en die van de Venusfontein. De zicht-assen van deze periode zijn stets bewaard. De site wordt beschermd als nationaal monument. Er worden momenteel uitgebreide archeologische werkzaamheden en restauraties uitgevoerd. De fietsroute volgt de afbuiging van de Alzette die Mansfeld had voorzien voor de bouw van kasteel "La Fontaine".

De Clausen-kerk, opgedragen aan Cunegonde van Luxemburg, dateert uit 1865. Deze kerk, een ontwerp van staatsarchitect Charles Arendt, is een van de eerste neogotische werken in Luxemburg. De volledig bewaarde liturgische inrichting, ook een ontwerp van Arendt en uitgevoerd door meubelmaker Stephan de Cologne, dateert uit dezelfde periode. De muurschilderingen zijn van 1906.

De aftakking richting Rue Jules Wilhelm leidt naar het Kirchberg-plateau. De route gaat langs het geboortehuis van Robert Schuman die van 1958 tot 1960 de eerste president was van het Europees Parlement, wat hem aan het einde van zijn mandaat de titel 'vader van Europa' opleverde. De straat loopt langs de vroegere Duitse begraafplaats, de Malakoff-toren (1860) en passeert de oude joodse begraafplaats van Luxemburg.

6) Margarethen-Kapelle & Odendahl-park

Aan de voet van het machtige fort Obergrunewald, het Museum 3 Eechelen en het museum voor moderne kunst MUDAM en onder het spoorwegviaduct, bevindt zich de vroegere Sint Margaretha-kapel, die teruggaat tot de 13e eeuw. Het gebouw dat tegenwoordig als woonruimte wordt gebruikt was een initiatief van de graaf van Mansfeld (16e eeuw).

Het Odendahl-park verwijst naar de naam van een oude familie van groentetelers die op nr. 18 van Rue Vauban woonden. Aan de voet van de Bock-rots en aan de oevers van de Alzette bevindt zich de jeugdherberg van de stad Luxemburg. In de tuin van de jeugdherberg herinnert een plaat aan het feit dat Goethe in oktober 1792 Pfaffenthal aandeed. De route gaat verder in de richting van de vroegere mosterdmolen Muerbelsmillen. Het parcours loopt langs het vroegere klooster van de Heilige Geest (1690), dat in de 19e eeuw een industriële site werd en sinds 1842 dienst deed als burgerlijk hospice. Het orgel van de kerk is sinds 2002 een nationaal monument. Daarna gaat de route door het Odendahl-park aan de oevers van de Alzette.

De molen Muerbelsmillen dateert oorspronkelijk uit 1053 en was van 1922 tot 1985 in bedrijf voor de productie van mosterd. Het grote waterwiel in het kanaal zien draaien is een bijzondere ervaring aan het einde van het bezoek. In de zaal op de eerste verdieping waar vroeger de mosterd werd gemaakt, zijn de oude molenstenen en gerestaureerde tandwielen te zien. De projectiefilm van archiefbeelden laat de werking van de molen zien.

7) Pfaffenthal

Pfaffenthal, een bufferzone van UNESCO, is een belangrijke wijk van de oude stad en vesting Luxemburg. Vauban nam deze wijk vanaf 1685 op in de vestingwerken van de stad, waarvan nu nog de poorten van Eich en Val des Bons Malades te zien zijn. Deze bouwwerken maken deel uit van de Vauban-route. Diepe grachten, zware ophaalbruggen en schietgaten versterkten de poorten en hielden de vijand op afstand. Als de vijand er echter toch in slaagde om in de buurt van een toren te komen, was er altijd nog de mogelijkheid om pek of brandende olie over de vijand te gieten via de openingen van de uitspringende galerij. Via de poorten van de bovenverdieping kwam men bij de weergang van de beschermingswallen. Voor de Poort van Eich bevindt zich een tweede vestingwerk (caponnière) in de vorm van een pijl, dat sinds 1743 de poortgracht beschermde. De weg langs de rivier is een van de overblijfselen van een pompstation vanwaar men het bronwater naar de stad pompte. Tussen de twee Vauban-torens overspant een beschermingswal de Alzette in de vorm van een loopbrug met de naam De Béinchen. Een film over de geschiedenis van de wijk wordt vertoond in de toren van Val des Bons Malades. De wijk De Béinchen werd getroffen door een vreselijke explosie op 30 mei 1976 met 3 doden en 21 gewonden. De wijk werd in de jaren 1982-1986 herbouwd.

Ertegenover bevindt zich de St. Mathieu-kerk die in 1871-1872 door staatsarchitect Charles Arendt werd gebouwd in Byzantijnse stijl. Binnenin is een prachtig schilderij te zien dat wordt toegeschreven aan Gaspar de Crayer (1584-1669). Het schip diende tijdens de Tweede Wereldoorlog als toevluchtsoord voor 6 Luxemburgse dienstweigeraars. Vandaag is hier de orthodoxe gemeenschap thuis.

Lager gelegen in de vallei en aan de poorten van de UNESCO-zone bevindt zich het station Pfaffenthal en de funiculaire (2017) Pfaffenthal-Kirchberg die de wijk verbindt met het spoornet en met de Europese stadsdeel Kirchberg. Hier kan de fietsroute PC 2 richting Echternach worden genomen of de PC 4 richting de Luxemburgse Moezel.

Op 100 m van de stopplaats is de historische begraafplaats van Val des Bons Malades gelegen, met de graven van oude communards vanuit Parijs, het monument ter Franse nagedachtenis (1870) en het grafmonument ter ere van componist Laurent Menager. De wasplaats Téiwesbour bij de kerk halt zijn naam van de Evangelist Mattheus. De bron herinnert aan de oude traditie om water te putten en het water naar de stad te dragen toen er nog geen pompen waren. De lavatorium bij de brug is vandaag een voetbad bij een blijvende temperatuur van 12°. Hoog boven de Alzette-vallei torent de brug Grande-Duchesse Charlotte, ook wel 'rode brug' genoemd. Dit bouwwerk, gerealiseerd door de winnaar van de wedstrijd en ingenieur Egon Jux, werd in 1962 gebouwd en in 1967 opengesteld voor verkeer. De brug verbindt de Europese wijk Kirchberg met de hoge stad en de wijk Limpertsberg. De stalen constructie, 355 m lang en steunend op poten, met een afstaand van 234 m, zweeft op 75 meter hoog boven de Alzette. De techniek illustreert het hoge niveau van de Luxemburgse industriële expertise in die tijd.

8) Pfaffenthal-lift & Grand Théâtre

De panoramalift van Pfaffenthal - Ville Haute leggt 65 m af in 30 seconden. Bij de uitgang van de lift is de sculptuur "Passe-Muraille" van Jean-Bernard Métais (*1954) te zien, die werd geplaatst als verwijzing naar de vroegere omwalling van het fort. Langs het fietspad ziet men de Indische kastanje die in 1921 werd geplant ter gelegenheid van de geboorte van Z.K.H. Prins Jan, de toekomstige Groothertog van Luxemburg en vader van Groothertog Henri. Het grote gebouw (1886) met de neogotische gevels is een rusthuis voor senioren en draagt de naam van de stichter, de bankier en tabakshandelaar Jean-Pierre Pescatore. Tijdens de Slag om de Ardennen (1944/1945) had generaal George S. Patton (1885-1945), commandant van het 3e US Army, hier zijn hoofdkwartier gevestigd. In de kapel van de stichting bad hij om mooi weer om de gevechten van de Slag om de Ardennen tot een goed einde te brengen. Het omheinde terrein van de Pescatore-stichting bestaat uit een met een groen dak bedekte zuil: het is de ventilatie van de vroegere Berlaimont-vluchtschans en van de bijbehorende kazematten. Het fietspad loopt langs het plateau richting het Robert Schuman-monument, de initiatiefnemer van de Europese eenwording, geboren in 1886 in Luxemburg-Clausen. Het monument werd op 24 oktober 1966 onthuld en is het werk van architect Robert Lentz. Op het monument is een deel van de toespraak te zien die hij op 9 mei 1950 uitsprak: "De vereniging van Europa kan niet ineens worden verwezenlijkt, noch door een allesomvattende schepping tot stand worden gebracht: het verenigd Europa zal moeten worden opgebouwd door middel van concrete verwezenlijkingen, waarbij een feitelijke solidariteit als uitgangspunt zal moeten worden genomen." Tegenover het monument bevindt zicht het "Grand Théâtre" van de stad Luxemburg dat op 15 april 1964 in gebruik werd genomen. Het gebouw is een ontwerp van de Franse architect Alain Bourbonnais.

9) Het park van de hoge stad

De route gaat over de Schuman-rotonde richting het stadspark, dat tussen 1871 en 1878 werd aangelegd op de oude vestingwerken aan de westkant van de stad. Het is een ontwerp van de Franse landschapsarchitect-ingenieur Edouard André. Het parcours gaat via de buitenpromenade, langs de Kinnekswiss, het grote gazon dat werd aangelegd ter ere van koning-groothertog Willem III. Aan de rechterkant, bij de eerste ingang van het park, staat sinds 1975 het monument dat ter ere van Jan de Blinde werd neergezet, graaf van Luxemburg en koning van de Bohemen. Het monument, getekend door Fernand Roeltgen, is opgericht nabij het terrein van de kermis Schueberfouer, de vroegere jaarmarkt, en onderdeel van het immaterieel erfgoed van de stad Luxemburg. Deze kermis trekt jaarlijks bijna 2 miljoen bezoekers. De route gaat verder achter de Notre Dame de la Paix-kapel (kapel du Glacis), die in 1885 werd gebouwd door staatsarchitect Charles Arendt. In deze kapel bevinden zich de graven van de eerste twee bisschoppen van Luxemburg, de monseigneurs Adames en Koppes. Aan de voet van het hoofdkantoor van het Luxemburgse Rode Kruis bevindt zich een gedenksteen ter nagedachtenis aan Aline Mayrisch-de Saint-Hubert (1874-1947), schrijfster, strijdster voor algemene hygiëne, recht op onderwijs voor meisjes en mede-oprichtster van het Rode Kruis in Luxemburg. Onderweg in de richting van Villa Vauban - hetmuseum voor kunsten van de stad Luxemburg - ziet de oplettende fietser 4 gedenkplaten bevestigd aan de overblijfselen van het Marie-bastion, getekend door Yvette Gastauer-Claire. Deze gedenkplaten zijn een blijvende herinnering aan de Luxemburgse wielrenners François Faber, Nicolas Frantz, Charly Gaul, winnaar van de Ronde van Frankrijk in 1958, en Elsy Jacobs.

Villa Vauban, het museum voor kunsten van de stad Luxemburg, is gevestigd in een oud pand dat handschoenenmaker Gabriel Mayer in 1869 door Jean-François Eydt had laten bouwen. Edouard André heeft het park van de villa ontworpen en noemde het als voorbeeld in zijn boek l'Art des Jardins (1879). De tentoonstellingen die in Villa Vauban worden georganiseerd, putten uit de collecties van de stad Luxemburg, die enerzijds bestaan uit Nederlandse werken uit de Gouden Eeuw (17e eeuw), en anderzijds uit historische schilderijen en Franse landschappen uit de 19e eeuw. Schilderijen, beeldhouwwerken en gravures van Europese kunstenaars van de 17e tot de 19e eeuw maken de collectie compleet. De collecties bevatten tevens talrijke werken van Luxemburgse kunstenaars, vooral uit de 19e en 20e eeuw. Het betreft onder andere de voornaamste vertegenwoordigers van de secessionisten, die de periode voor de Tweede Wereldoorlog hebben gemarkeerd, maar ook de Iconomaques, die van invloed waren op de naoorlogse periode.

Na het oversteken van Avenue Emile Reuter onthult het park Villa Louvigny, een als nationaal erfgoed beschermd pand. Gebouwd op het vroegere Louvigny-fort, waarvan het reduit bewaard is gebleven, is het een modernistisch en art-deco-ontwerp van de architecten Jean Schoenberg en Pierre Schaack, en vervolgens vergroot door Nicolas Schmit-Noesen. Van 1933 tot 1996 was in dit gebouw de hoofdzetel gevestigd van de vroegere Compagnie Luxembourgeoise de Radiodiffusion, later de Compagnie luxembourgeoise de télédiffusion, dat in 1966 het merk Radio Télé Luxembourg (RTL) werd. De zaal van het vroegere radio-orkest is bewaard gebleven.

De route passeert de buste van Mahatma Gandhi uit 1973, een ontwerp van de kunstenaar Amar Nath Sehgal (1922-2007).

Na het oversteken van Avenue Monterey gaat de route langs de synagoge van Luxemburg, een ontwerp uit 1951 van de architecten Victor Engels en René Mailliet. De Hebreeuwse inscriptie op het fronton vertelt de profetie van Haggaï (2,9): *"De glorie van dit huis zal groter zijn dan die van het vorige, zegt de Eeuwige Sebaot, en op deze plek zal ik vrede stichten"*.

De route gaat verder richting het stadscentrum, en wel langs het voormalige Lambert-reduit, dat werd afgegraven en getransformeerd tot het monument Onde. Dit is een werk van de Franse kunstenaar Jean-Bernard Métais en illustreert de absurditeit van de oorlog. De fietsroute wordt vervolgd doorheen het park met zijn kunstmatige vijver op de kazematten van fort Lambert. Bij de uitgang van het park staat Villa Baldauff, in 1880 gebouwd door Pierre Kemp voor de industrieel Kerckhove en tegenwoordig een beschermd monument. Deze villa is onderdeel van een stelsel van villa's rondom het park vanaf 1867. De route gaat terug richting Place de la Constitution.

[1] *Groothertog Adolfbrug : hangbrug voor fietsers en wandelaars**
[2] *Alzette, Grund**
[3] *Sint-Jan kerk, Grund**
[4] *Oude mosterdmolen « Muerbelsmillen », Pfaffenthal**
[5] *Val des Bons Malades Poort, Pfaffenthal***
[6] *Panoramalift, Pfaffenthal**
[7] *Villa Vauban – het museum voor kunsten van de Stad Luxemburg**

** © Vic Fischbach / ** © SIP Christof Weber*

Enkele belangrijke data

In de Romeinse tijd liepen er twee consulaire wegen door het huidige gebied van de stad Luxemburg. De wegen kruisten elkaar ter hoogte van de Vismarkt, waar een versterkte toren het kruispunt domineerde.

963	*vestiging van het kasteel van graaf Siegfried op de Bock-rots – stichtingsakte van de stad Luxemburg.*
963-1354	*Luxemburg, soeverein graafschap.*
1083	*Stichting van de abdij van Altmunster aan de voet van het kasteel – het onderwijs in het Latijn, Frans en Duits legt hier de basis voor de Luxemburgse meertaligheid.*
1244	*Vrijmaking van de stad Luxemburg door gravin Ermesinde – Ontwikkeling als economisch centrum.*
1340	*oprichting van de "Schueberfouer" of "Schobermess" door graaf Jan de Blinde: ligging aan de nieuwe handelsroute Italië-Gothard-Vlaanderen.*
1354	*het graafschap Luxemburg wordt een hertogdom.*
21 nov. 1443	*Inname van de stad door de Bourgondiërs.*
1443-1506	*Bourgondische tijd.*
1506-1684	*Spaanse tijd.*
1554	*Grote kruitexplosie: grote delen van de bovenstad worden vernield, mede als gevolg van de ontstane brand.*
1684	*Inname van Luxemburg door de legers van Lodewijk XIV – Luxemburg wordt Frans.*
1684-1697	*Franse tijd – uitbreiding van de vestingen door Vauban. (1684-1697).*
1698-1700	*Spaanse tijd.*
1701-1714	*Spaanse Successieoorlog.*
1715 – 1795	*Oostenrijkse tijd.*
1795	*Inname van Luxemburg door de Franse republikeinse troepen – het land wordt "Departement der Bossen".*
1795-1814	*Frans-republikeinse tijd.*
1815	*Luxemburg wordt Groothertogdom, een personele unie met de Koning der Nederlanden – integratie in de Duitse Bond.*
1867	*Verdrag van Londen: politieke en militaire neutraliteit; ontmanteling van de vestingen, Luxemburg wordt open stad.*
1815-1890	*Bewind van het Huis Oranje-Nassau.*
Sinds 1890	*Bewind van het Huis Nassau-Weilburg.*
1914-1918	*Eerste wereldoorlog,de neutraliteitsbeginsel was niet meer gewaarborgd*
1940- 1945	*Tweede wereldoorlog, de neutraliteitsbeginsel was niet meer gewaarborgd*
1952	*Voorlopige thuisbasis van de EGKS - Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschap van Kolen en Staal.*
1992	*De Europese top van Edinburgh bevestigt de stad Luxemburg als de zetel van gemeenschapsinstellingen naast Brussel en Straatsburg.*
1994	*Erkenning van de vesting van Luxemburg en de oude stadswijken als UNESCO-werelderfgoed.*
1995	*Luxemburg, culturele hoofdstad van Europa.*
2007	*Luxemburg en Groote Regio, culturelle hoofdstad van Europa.*

Bezienswaardigheden/attracties aan of in de nabijheid van de route

OLV-kathedraal
Open: *Dagelijks geopend van 08.00-18.00 uur*
Rue Notre Dame / L-2240 Luxembourg
T. +352 46 20 23 / E. archeveche@cathol.lu
S. www.cathol.lu

Casino Luxemburg - Forum voor hedendaagse kunst*
Open: *maandag, woensdag, vrijdag, zaterdag, zondag van 11.00-17.00 uur; donderdag van 11.00-23.00 uur.*
Gesloten op dinsdag, 1 januari, 1 november en 25 december.
41, rue Notre-Dame / L-2240 Luxembourg
T. +352 22 50 45 / E. info@casino-luxembourg.lu
S. www.casino-luxembourg.lu

Musée de la Banque
Open: *maandag-vrijdag: 09.00-17.30 uur*
1, Place de Metz / L-2954 Luxembourg
T. +352 40 15 24 50 / E. r.kettel@bcee.lu
S. www.bcee.lu

Nationaal museum voor natuurlijke historie*
Öffnungszeiten: *dinsdag 10.00-20.00 uur / woensdag-zondag: 10.00-18.00 u/ maandag gesloten.*
24, rue Münster / L-2160 Luxembourg
T. +352 46 22 33 1 / E. musee-info@mnh.lu
I. www.mnhn.lu

Cultureel Ontmoetingscentrum Abdij van Neumünster (neimënster)
Open: *maandag-vrijdag: 08.00-19.00 uur / Weekend: 10.00-18.00 uur*
28, rue Münster / L-2160 Luxembourg
T. +352/2620521 / E. contact@neimenster.lu
S. www.neimenster.lu

Park Mansfeld
Open:
01.11-28.02 van 07.30-18.00 uur
01.03-31.03 van 07.30-20.00 uur
01.04-30.09 van 07.00-22.00 uur
01.10-31.10 van 07.30-20.00 uur
Het gedeelte van de tuinen van het vroegere kasteel "La Fontaine" van graaf Peter Ernst von Mansfeld (1517- 1604) gelegen tussen Place Sainte-Cunégonde en Rue de Clausen is toegankelijk voor het publiek.

Fort Thungen – Museum 3 Eechelen*
Öffnungszeiten: *dinsdag, donderdag-zondag van 10.00-18.00 uur; woensdag van 10.00-20.00 uur. Maandag gesloten.*
3, Park Dräi Eechelen / L-1499 Luxembourg
T. +352 26 43 35 / E. info@m3e.etat.lu
S. www.m3e.lu

MUDAM-Museum voor Moderne Kunst Groothertog Jan*
Open: *donderdag-maandag en tijdens feestdagen van 10.00-18.00 uur; woensdag van 10.00-23.00 uur (de collecties sluiten om 22.00 uur), dinsdag gesloten.*
3, Park Dräi Eechelen / L-1499 Luxembourg
T. +352 45 37 85-960 / E. info@mudam.lu
S. www.mudam.lu

Mosterdmolen "Muerbelsmillen" Documentatiecentrum
Open: *zaterdag en zondag van 14.00-18.00 uur*
69, rue Mohrfels / L-2158 Luxembourg
T. +352 4796 4501 / E. visites@zmusees.vdl.lu
S. www.citymuseum.lu

Villa Vauban - het museum voor kunsten van de stad Luxemburg*
Open: *maandag-zondag: 10.00-18.00 uur, donderdag 10.00-21.00 uur, dinsdag gesloten.*
18, avenue Emile Reuter / L-2420 Luxembourg
T. +352 47 96 49 00 / E. villavauban@2musees.vdl.lu
S. www.villavauban.lu

Luxembourg City Tourist Office
Open:
oktober-maart 09.00-1800 uur, april-september: 09.00-19.00 uur zondag, feestdagen: 10:00-18.00 uur
30, place Guillaume II / L-1648 Luxembourg
T. +352 22 28 09 / E.touristinfo@lcto.lu
S. www.luxembourg-city.lu

***Gratis toegang met de Luxembourg Card**
*De Luxembourg Card is de ideale formule voor cultuurliefhebbers. Profiteer 1, 2 of 3 dagen lang, individueel of in groep (minimum 5 personen) van gratis toegang tot meer dan 60 musea en toeristische attracties in Luxemburg en reis gratis met de trein, tram of bus, overal in de stad of erbuiten. www.visitluxembourg.com . Ook verkrijgbaar in de App-store en Google Play Prijs € 13-68, incl. informatiebrochure. Ontdek het historisch erfgoed onder leiding van een gids